

Een vinger aan de polder

De haven van Antwerpen mikt op de verwerking van nog meer containers en wil blijven uitbreiden.

Foto's: KN - Jan Peeters

Met het definitieve ontpolderingsbesluit van de Zeeuwse Hedwige lijkt een politiek hoofdpijndossier te zijn gesloten. Niet als het aan de makers van *standplaats-hedwige.info* ligt, want daarvoor zijn er te veel ongerijmdheden. Onopgelost vormt de kwestie zelfs een bedreiging voor 's lands belangen en veiligheid.

Blik vanaf de dijk rond de reeds afgegraven Prosperpolder richting Hedwige. Al het groen moet wijken voor wat uiteindelijk een groot rietveld wordt.

Jan Peeters

Waar gaat het in vredesnaam over? Nog geen drie vierkante kilometer te ontpolderen landbouwgrond die prachtige en te bezichtigen natuur gaat worden zoals je die alleen in riviermondingen vindt. Overdrijven die Zeeuwen hun angst voor het water niet een beetje? Het creëren van een overloopgebied vergroot toch juist de gewenste veiligheid?

Zo simpel ligt het niet. Wie zich er iets meer in verdiept, begrijpt dat er met dat kleine stukje polder immense belangen gemoeid zijn, dat cruciale vragen onbeantwoord zijn gebleven en dat er kennelijk vuil spel is gespeeld. Maar waar de politiek dacht met het doorhakken van een knoop een hoofdpijndossier te hebben gesloten, kon zij wel eens een veel grotere hebben geopend.

Boven water

Dat wordt duidelijk na een bezoekje aan de website *standplaats-hedwige.info*, een initiatief van Joop Menting uit Kortgene, Bo van Scheyen uit Vlissingen en Marjan van den Bos uit Middelburg (samen U-turn Producti-

ons). Met pittige columns en kritische korte video-interviews maakt die duidelijk dat het om veel meer gaat dan een prachtige vruchtbare polder. Niet voor niets draagt de onlangs door de VPRO uitgezonden documentaire over de kwestie de naam *Onder de oppervlakte*. Veel van wat volgens maakster Digna Sinke "onder de oppervlakte" blijft, haalt *standplaats-hedwige* wél boven water. "De bevolking van Nederland en België weet onvoldoende van wat zich daar afspeelt", vertelt initiatiefneemster Bo van Scheyen. Zij raakte min of meer toevallig verzeild in de Hedwigepolder

toen zij samen met stedenbouwkundige Marjan van den Bos een bezoek bracht aan het Belgische dorpje Doel. De strijd over het gedwongen ontruimde en deels onteigende dorp is nog steeds niet gestreden.

Het moet wijken voor het nieuw te graven Saeftinghedok als verdere uitbreiding van de Antwerpse haven op de linkeroever van de Schelde.

Slechts een deel

In verband met die uitbreiding sprak de Antwerpse havendirecteur Eddy Bruyninckx onlangs over een verdere verdieping van de Westerschelde. De gemeen-

teraad van het Zeeuwse Vlaamse Hulst, dat grenst aan het gebied, stemde vorige week donderdag over een motie die zich tegen die in-

middels vierde verdieping keert. De gemeente ziet de bui al hangen: als compensatie van die eventuele verdiepingen zullen nog meer vruchtbare polders 'terug aan de zee' worden gegeven. Want wat weinig Neder-

'De bevolking van Nederland en België weet onvoldoende van wat zich daar afspeelt'

landers zich realiseren: de Hedwigepolder is slechts een deel van de in totaal zeshonderd hectare landbouwgrond die 'estuariene natuur' moet worden, getijdgebied.

Tenenkrommend

Hoe tenenkrommend dergelijke processen verlopen, en wat dat betekent voor mensen en eeuwenoude cultuur, wordt treffend beschreven door de Vlaamse auteur Chris de Stoop in zijn onlangs verschenen boek *Dit is mijn Hof*. Daarin vertelt hij hoe de boerderij van zijn ouders en tientallen andere soms eeuwenoude hoeves en landerijen onherroepelijk onder dwang worden onteigend, ontruimd en verwoest voor het creëren van wat ook wel 'tekentafelnatuur' wordt genoemd. Hij schrijft over het "verraad" van de milieubeweging, die zich na jarenlange gezamenlijke strijd met de boeren tegen de havenuitbreidingen door diezelfde haven zou hebben laten omkopen in ruil voor zelfbedachte natuur, ten koste van de boeren en hun landbouwgrond.

Onwettende burgers

Die problematiek herhaalt zich nu en is onlosmakelijk verbonden met de Hedwige- en tal van andere polders in Zeeuws-Vlaanderen. Het onttrok zich ook aan het bewustzijn van beide dames tot zij, vlakbij Doel, ook een kijkje gingen nemen in de Hedwige. "Wij werden meteen diep geraakt door de rust, de bomen, de bosschages, de polders, de sfeer, de prachtige natuur", vertelt Van Scheyen. "Wij waren verbaasd en ook boos dat een polder als deze niet als natuur wordt aangemerkt."

Om de onwetende Nederlandse en Belgische burgers te informeren, besloten zij een online videomagazine op te zetten aan de vooravond van de ontpoldering die in 2019 moet worden voltrokken. Dit voorjaar wordt een eerste begin gemaakt, waaronder het rooien van zesduizend bomen.

'Ontzettend slim'

Van Scheyen, met haar journalistieke, en Van den Bos met haar stedenbouwkundige achtergrond delen "een passie voor het maken van films". Getroffen door de "tragiek van wat er met de polder gebeurt", besloten zij die passie in te zetten om "het laatste levensjaar van de Hedwigepolder" onder de aandacht te brengen. In producent en filmmaker Joop Menting vonden de twee de perfecte aanvulling om het project multimediaal te maken.

Bo van Scheyen, van origine West-Vlaamse, is ook getroffen door de "compleet andere informatieverstrekking" in België en Nederland. "Daar spreekt men over 'veiligheidsgebied' en in Nederland over 'natuurherstel'. Daar ligt een enorm cultuurverschil."

Op de vraag of het om een cultuurverschil gaat of een manier om de boodschap te verkopen, antwoordt ze: "Dat kun je je inderdaad afvragen. Ik vind dat de Belgen daar ontzettend slim in zijn. Zij hebben daarmee de bevolking voor het blok gezet. Het ging om de veiligheid van Antwerpen en het achterland werd gezegd. In Nederland is dat een compleet ander verhaal."

De vruchtbare akkers van de Hedwige vormen een rijk gedekte tafel voor tal van vogelsoorten.

Handjeklap

In een drietal onthullende video-interviews op de website doet Fernand Huts, een van de grootste ondernemers in de Antwerpse haven, uit de doeken hoe juist de door Antwerpen gewenste verdiepingen de veiligheid in gevaar brengen. Als grote baas van de internationale logistieke dienstverlener Katoen Natie vreest hij een fnuikend verkeersinfarct rond de Scheldestad als de havens nog verder uitbreiden.

Ook hij beschuldigt de Antwerpse haven en de Vlaamse milieubeweging ervan handjeklap te hebben gespeeld, precies zoals De Stoop beschrijft. In ruil voor het zwijgen van de milieubeweging steunt de Antwerpse haven het onteigenen van boerenland ten behoeve van 'nieuwe natuur'. Dat daarmee ook de grootste horde richting eventuele toekomstige havenuitbreidingen is genomen wordt 'vergeten'. Een jurist houdt kritisch het Scheldeverdrag tegen het licht, zoals een waterbouwkundige dat op zijn kennis terrein doet.

'Betrokken partijen'

"Wij willen zoveel mogelijk informatie rond deze pro-

blematiek op standplaats-hedwige.info publiceren, zodat iedereen zich daar een beeld van kan vormen. Ik heb geen waterbouwkundige achtergrond, maar als mij in Jip-en-Janneketaal wordt uitgelegd waarom juist de verdieping en ontpoldering een verhoogd veiligheidsrisico betekenen, dan vraag ik mij af of iedereen daar wel voldoende bij stilstaat. Daarom willen wij zoveel mogelijk informatie publiceren, zodat niet alleen de publieke opinie, maar ook de beleidsmakers een bredere kijk op de zaak kunnen krijgen.

Momenteel zijn we in overleg met de vogelbescherming. We hopen dat een vertegenwoordiger ons binnenkort te woord wil staan. Het liefst werken we vanuit de polder

'Wij willen zoveel mogelijk informatie publiceren, zodat iedereen zich daar een beeld van kan vormen'

zelf, daar ter plekke kunnen we de vragen stellen die we hun graag zouden willen stellen. We hebben net, na lang aandringen, eindelijk een gesprek met de Zeeuwse Milieufederatie (ZMF) gehad. Voor hen was de polder net iets te ver. Het interview wordt binnenkort online gezet.

Het enige wat wij willen, is zo veel mogelijk betrokken partijen aan het woord laten en dat zo neutraal mogelijk. De indruk was tot nu toe dat wij alleen de tegenstanders aan het woord laten. Maar als sommige voorstanders niet willen, dan houdt het op. Maar de deur blijft open." +

Het schilderachtige boerenlandschap moet wijken voor 'echte' natuur.

Bo van Scheyen en Joop Menting op reportage in de Hedwigepolder.